WoodCircus witboek 2040

Europese houtverwerkende industrie is de groene motor van duurzame groei

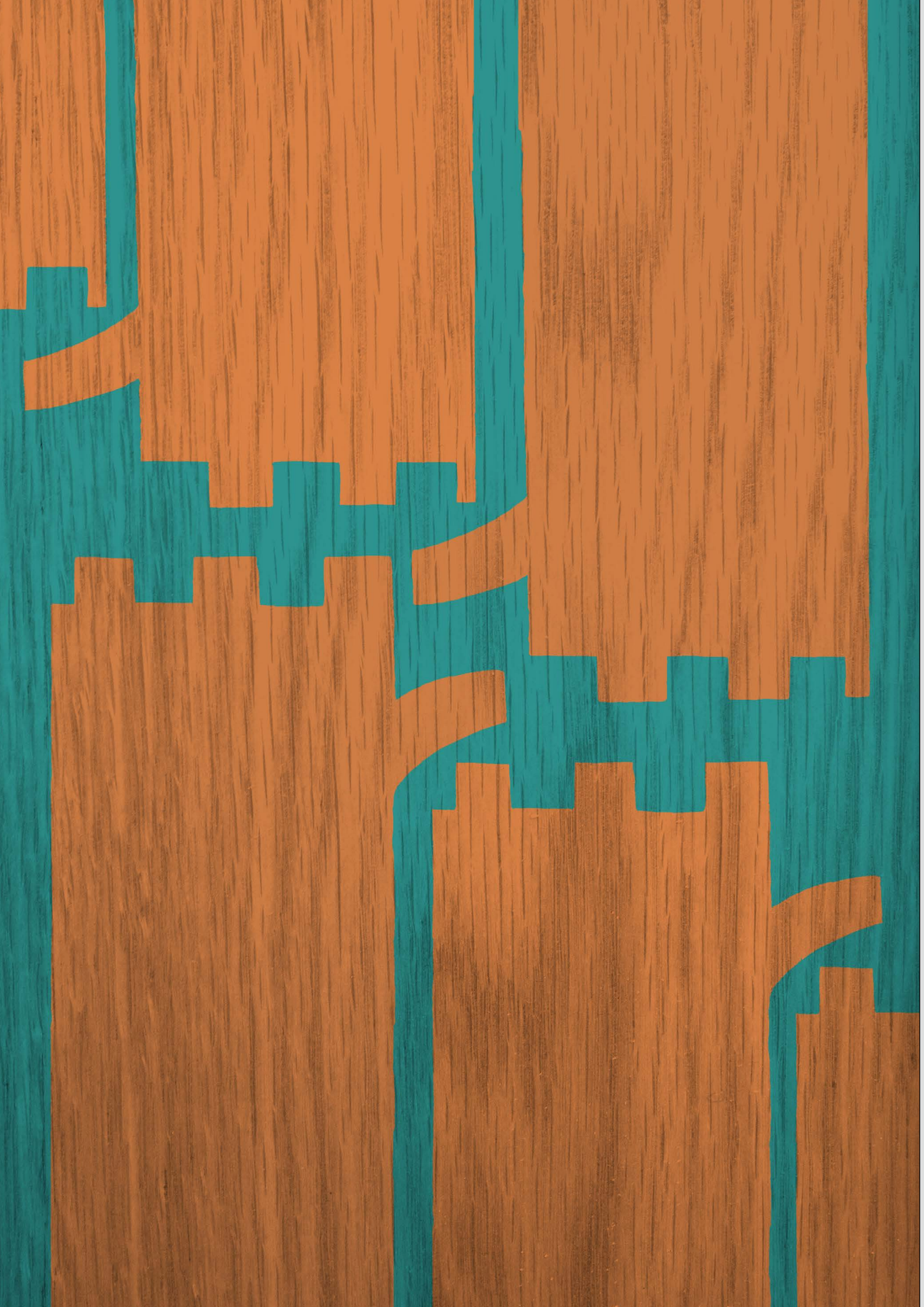

Het koolstofvrij maken van de economie vereist een enorme verschuiving naar circulaire en koolstofneutrale productieprocessen, producten, bouw en materialen. Dat is gewoonweg onmogelijk zonder meer intelligent en duurzaam gebruik van natuurlijke materialen zoals hout. **De Europese houtverwerkende industrie is een pionier in circulariteit en klimaatpositieve oplossingen.** Doorheen de volledige waardeketens op basis van hout worden circulaire praktijken toegepast door middel van verwerkings- en materiaalefficiëntie, circulair ontwerp, materiaalcascadering en goed geïmplementeerde strategieën voor hergebruik en recycling.

Ondanks de inspanningen van de houtverwerkende industrie produceert de bouwsector in Europa jaarlijks ongeveer 70,5 miljoen ton houtafval[1], waarvan momenteel slechts zowat een derde wordt hergebruikt of gerecycled. Bouwafval en andere zijstromen van hout kunnen worden omgeleid naar innovatieve en intelligente toepassingen, waardoor de houtverwerkende industrie volledig in de circulaire bio-economie wordt verankerd. De transitie naar circulariteit moet worden ondersteund door nieuwe beleidsvoorwaarden, voorschriften, investeringen en premies die bedrijfs- en operationele praktijken, partnerschappen en ecosystemen gebaseerd op cocreatie doorheen alle waardeketens op basis van hout bevorderen.

1 WRING: Wood working industry recycling. EIP Raw Materials Commitment, 2016. https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/eip-raw-materials/en/content/wood-working-industry-recycling

Het witboek 2040 van WoodCircus pleit voor de rol van de houtverwerkende industrie in de duurzame groei van Europa.

De houtverwerkende industrie kan zich aanpassen en is klaar om te groeien. Dit witboek roept op tot doelgerichte acties waarbij alle partijen worden betrokken om de transitie van de houtverwerkende industrie en de volledige Europese economie naar decarbonisatie, circulariteit, inclusiviteit en een duurzaam succes te versnellen.

Stelregels van WoodCircus

De zes stelregels en aanbevelingen voor het beleid van WoodCircus vormen het grondbeginsel van het witboek 2040. Ze pleiten voor de circulaire transitie van de Europese houtverwerkende industrie en zijn gebaseerd op informatie verzameld uit vier Europese macroregio's: Noordse/Baltische Europese landen, Centraal-West-Europa, Zuid-Europa en Europa rond de Middellandse Zee en Centraal-Oost-Europa. Bij de invoering van de visie en aanbevelingen van iedere stelregel moet rekening worden gehouden met de unieke randvoorwaarden, sterke punten en het potentieel van iedere macroregio, wat een naadloze samenwerking vereist tussen de betrokken partijen op lokaal, nationaal en Europees niveau.

Hout is de belangrijkste natuurlijke hulpbron, zowel in ons dagelijks leven als in de circulaire bio-economie. Hout wordt op grote schaal gebruikt in de bouw, voor meubelen, verpakking, transport, textiel, als brandstof, voor fijne chemicaliën, in de farmaceutische industrie en voor nog heel wat meer toepassingen. Het intelligente gebruik van hout draagt bij tot de doelstellingen vastgelegd door de Europese Green Deal, Fit for 55, het Nieuwe actieplan voor de circulaire economie, de Biodiversiteitsstrategie, de Bosstrategie, het Nieuwe Europese Bauhaus-initiatief en de Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen voor 2030 van de Verenigde Naties en wordt de aandrijfmotor van de concurrentiekracht van de Europese houtverwerkende industrie en het welzijn van de samenleving.

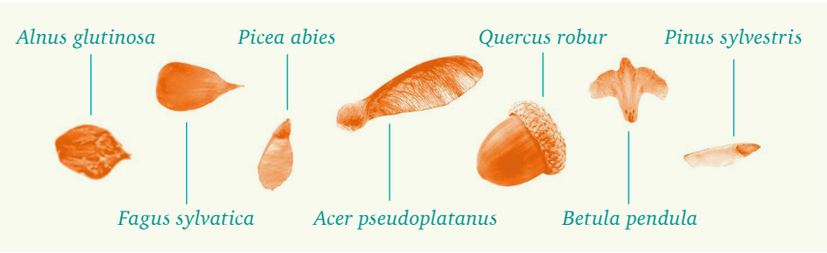

1

Eerste stelregel

Met hout bouwen en wonen is één van de grootste kansen voor Europa om wereldleider te worden in duurzame, inclusieve en competitieve groei. Met de dringende noodzaak om koolstofvrij te worden en om het groene herstel van de Europese economie na COVID te stimuleren, moet de bouwsector een transformatie ondergaan door het gebruik van hout in renovatie, nieuwbouw, infrastructuur en de volledige bebouwde ruimte te maximaliseren. De houtverwerkende industrie biedt een unieke kans om een nieuwe visie voor gebouwen in Europa te ontwikkelen die aantrekkelijk is, inclusief, betaalbaar, duurzaam en klimaatpositief.

Aanbeveling

De Renovatiegolf en het Nieuwe Europese Bauhaus nemen het voortouw bij het begeleiden van de transitie naar een koolstofneutrale economie en moeten van het gebruik van natuurlijke materialen een prioriteit maken. Deze transitie kan worden versneld door de waarde van hout en producten op basis van hout voor koolstofopslag en -substitutie te erkennen, te eisen en te belonen, bijvoorbeeld in groene openbare aanbestedingen, standaardisering, de ecologische voetafdruk van producten, certificering en nieuwe en geactualiseerde voorschriften.

2

Tweede stelregel

De houtverwerkende industrie is al uiterst efficiënt. De grote grondstoffen- en energie-efficiëntie in de houtverwerkende sector zorgt ervoor dat er tijdens de levenscyclus weinig tot geen afval wordt geproduceerd. Bijna 100% van de zijstromen van de houtverwerking kan in de productie worden gebruikt of in energie worden omgezet. De efficiëntie in de waardeketens van de houtverwerking kan verdergaan dan effectief gebruik van grondstoffen, bijvoorbeeld door middel van prefabricage, cascadering en eco-ontwerp, met doelgerichte ondersteuning en ontwikkeling van diensten. Dit is mogelijk binnen afzonderlijke bedrijven of door middel van markten voor secundaire stromen. Goed ontworpen herbruikbare, recupereerbare of recyclebare producten vergroten deze energie- en koolstofefficiëntie en verkleinen de impact op het milieu van de productie, het gebruik, het hergebruik en de recycling tot een ongezien niveau.

Aanbeveling

Het beleid en de ondersteunende voorschriften moeten haalbare mogelijkheden voor het maximaliseren van de grondstoffenefficiëntie door hergebruik, recycling en/of recuperatie en door middel van bouwsystemen op basis van diensten, zoals prefabricatie, evenzeer onderschrijven. Dit zal aanleiding geven tot nieuwe innovaties en bedrijfsmodellen en nieuwe wegen openen voor groei binnen de sector alsook de duurzaamheid verhogen door opgewaardeerde materiaalcycli en meer arbeidsveiligheid. Deze acties moeten worden ondersteund met ambitieuze ontwikkelings- en investeringsprogramma's op Europees, nationaal en regionaal niveau.

3

Derde stelregel

De Europese houtverwerkende industrie biedt meerwaarde door middel van circulaire bedrijfsactiviteiten, modellen en concepten. Het creëren van nieuwe waardeketens en ecosystemen voor efficiënt gebruik van hout en producten op basis van hout als aanvulling bij de bestaande waardeketens gebaseerd op cocreatie, nieuwe bedrijfsconcepten en gedeelde bedrijfsmodellen schept nieuwe werkgelegenheid, stimuleert de groei en vergroot het concurrentievermogen van de volledige Europese houtverwerkende industrie.

Aanbeveling

Om het volledige potentieel van de circulaire economie te ontsluiten, moeten beleidsmakers op lokaal, nationaal en Europees niveau gunstige beleidsvoorwaarden, voorschriften, investeringen en premies ontwikkelen. Deze instrumenten moeten het hergebruik en de recycling van houtachtige biomassa aanmoedigen en het ophalen van houtafval en sorteren op bouw- en sloopterreinen en inzamelen van hout na consumptie verbeteren. Deze acties moeten het ondernemerschap en de investering in nieuwe bedrijven, bedrijfsmodellen, start-ups en risicofinanciering, waaronder grensoverschrijdende en transnationale samenwerking, industriele ecosystemen en netwerken, evenzeer steunen. Er moet voorrang worden gegeven aan multidisciplinaire samenwerking om de voordelen en kennis van externe partijen in de houtverwerkende industrie te integreren. Door het ontwikkelen van een duidelijke identiteit voor de houtverwerkende industrie binnen de bedrijfstaxonomie van Europa kan de sector autonoom evolueren en de klimaatpositieve oplossingen die zij biedt versterken.

4
Vierde stelregel

Een groeiende en dynamische houtverwerkende industrie trekt opgeleid, creatief personeel aan, blijft voortdurend evolueren en maakt levenslang leren op alle niveaus mogelijk. Modernisering en de ontwikkelende circulaire economie hebben kansen gecreëerd voor profielen en loopbanen binnen de houtverwerkende industrie die hun bestaande kennis onderhouden en vergroten. Het opleiden van studenten en aanbieden van vormingen of levenslang leren aan werknemers of ondernemers op alle niveaus van de waardeketens over het belang van houtverwerking voor duurzaamheid in de toekomst gecombineerd met relevante technische en zachte vaardigheden vormt een meerwaarde voor traditionele kennis en vaardigheden, trekt ondernemerschap aan en verbindt de stads- en plattelandsontwikkeling.

Aanbeveling

De programma's van publieke en bedrijfsopleidingen en -vormingen moeten worden geactualiseerd om gekwalificeerde en creatieve werknemers en ondernemers aan te trekken. Samen met de industrie en bedrijfsactoren moeten nieuwe studie- en opleidingsprogramma's worden gecocreëerd om de relevantie ervan te verzekeren. Gecofinancierde systemen om het duurzame gebruik van hout en producten op basis van hout te bevorderen verbeteren ook de perceptie van de houtindustrie, doen het gebruik van hout stijgen, trekken potentiële werknemers aan en verhogen het ondernemerschap. Zodoende kunnen werknemers in de houtindustrie doelbewust een belangrijke bijdrage leveren aan het keerpunt in de ambities van de EU in de Europese Green Deal en andere duurzame ontwikkelingsstrategieën en een rol spelen om de wereldwijde klimaatverandering vandaag tegen te gaan.

5
Vijfde stelregel

Multidisciplinair onderzoek, innovatie en industriële transformatie zijn bepalend voor de transitie naar een koolstofneutrale economie. Om de noden te begrijpen, de kennis te bevorderen, de ontwikkeling te stimuleren en nieuwe oplossingen in te zetten, is een voldoende gestructureerde basis voor ondersteuning van onderzoekers, bedrijven en industrie vereist. Er moeten heel wat verschillende partijen binnen de houtverwerkende industrie worden samengebracht om de volgende generatie oplossingen te cocreëren waarmee de ambities van de Green Deal worden gehaald om de Europese economie koolstofvrij te maken.

Aanbeveling

Een actieplan voor onderzoek en innovatie ontwikkelen gewijd aan koolstofneutraal wonen en bouwen met hout en dit plan opnemen in programma's voor publieke financiering op lokaal, nationaal en Europees niveau. De ontwikkeling van oplossingen op basis van hout steunen binnen Horizon Europa, het Nieuwe Europese Bauhaus, de Renovatiegolf en Fit for 55. De creatie van een reeks gemeenschappelijke ondernemingen tussen de houtverwerkende industrie, de bouwsector en publieke en private belanghebbenden vergemakkelijken.

6

Zesde stelregel

De houtverwerkende industrie biedt klimaatpositieve alternatieven voor zowat ieder product dat past binnen het concept van de circulaire bio-economie. De sector creëert producten voor de bouw, voor meubelen, verpakking, transport, vrije tijd, welzijn en een waaier aan andere toepassingen met een uiterst efficiënt gebruik van materialen die hergebruikt of gerecycled kunnen worden. De sector biedt meerwaarde in iedere productiefase in iedere levenscyclus van het materiaal. Door de pool van geoogste houtproducten te verbeteren, wordt de koolstofopslag verlengd, wat een aanzienlijke bijdrage levert in de strijd tegen de klimaatverandering.

Aanbeveling

Om de doelstellingen voor koolstofneutraliteit van de Green Deal te halen, moeten het beleid en de premies en voorschriften het gebruik van hout en producten op basis van hout erkennen, ondersteunen en aanmoedigen om de Europese economie koolstofvrij te maken. Samenwerking tussen overheden en privésector op lokaal, nationaal en Europees niveau is noodzakelijk om werkbare en aanvaardbare oplossingen te vinden om de doelstellingen van de Europese Green Deal, Fit for 55, de Biodiversiteitsstrategie, de Bosstrategie, het Nieuwe actieplan voor de circulaire economie, het Nieuwe Europese Bauhaus-initiatief en de Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN te verwezenlijken.

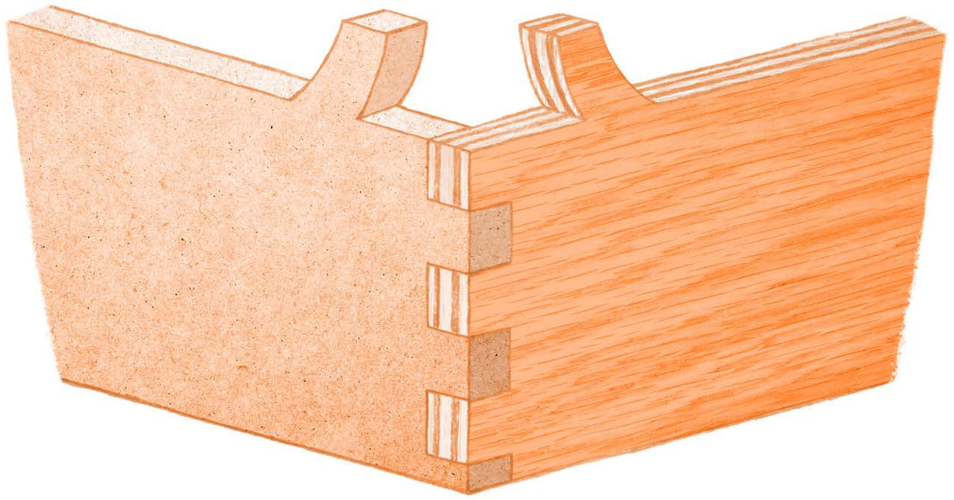

Laat ons het potentieel voor groene groei en koolstofneutraliteit samen ontsluiten.

De transitie naar de circulaire bio-economie vraagt een trouwe verbintenis van alle betrokken partijen. WoodCircus roept de Europese industriële leiders, beleidsmakers en de samenleving met deze zes stelregels op tot een wezenlijke verandering door een krachtig beleid en sterke praktijken te ontwikkelen, te ondersteunen en in te voeren die de cruciale rol van de houtverwerkende industrie in de groene groei en koolstofneutraliteit onderbouwen.

Het belangrijkste doel van WoodCircus is waardeketens op basis van hout te bevorderen als belangrijk onderdeel van een circulaire bio-economie in Europa. Men tracht dit doel te bereiken door de efficiëntie van waardeketens op basis van hout in de houtverwerkende industrie en de bouwsector te bestuderen, te beoordelen en te benadrukken. Het doel omvat de mobilisatie en eerste transformatie van hout- en bouwactiviteiten, zijstromen van de productie en aspecten van hergebruik en recycling. Het bijdragen aan de ontwikkeling van duurzame samenlevingen en de transitie en ondersteuning van de houtverwerkende industrie zorgt voor meer tewerkstelling en welzijn voor de Europese burgers.

Editors:

Burnard, Michael · Kleinschmit von Lengefeld, Andreas Nikolaus · Ritschkoff, Anne-Christine · Simola, Kaisa

Contributors:

Azkarate Zabalo, Oskar · Elvnert, Johan · Garcia Jaca, Javier · Kies, Uwe · Kuhl, Alexis · Merivuori, Kai Pajula, Tiina · Partanen, Asta · Tosi, Giovanni · Verkasalo, Erkki · Wijnendaele, Kris

Underpinning the vital role of the forest-based sector in the Circular Bio-Economy

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement no. 820892.

Published 1st December 2021

Publisher: WoodCircus project, 2021

Website: https://woodcircus.eu/

DOI: 10.32040/WOODCIRCUS.WHITEPAPER.2040-nl

Design & illustration Jani Ikonen